

Aflevering 40

Herinneringen aan de MMS (2)

Een van de eerste reacties op mijn oproep in het Brabants Dagblad begin 2022 kwam van Toos van den Broek. Tegenwoordig woonachtig in Deventer. Met een warm verhaal over de mooie herinneringen aan MMS Regina Mundi. Veel namen van personeel passeren de revue. En Toos heeft diverse foto's en documenten toegevoegd. Kortom: het lezen en bekijken meer dan de moeite waard.

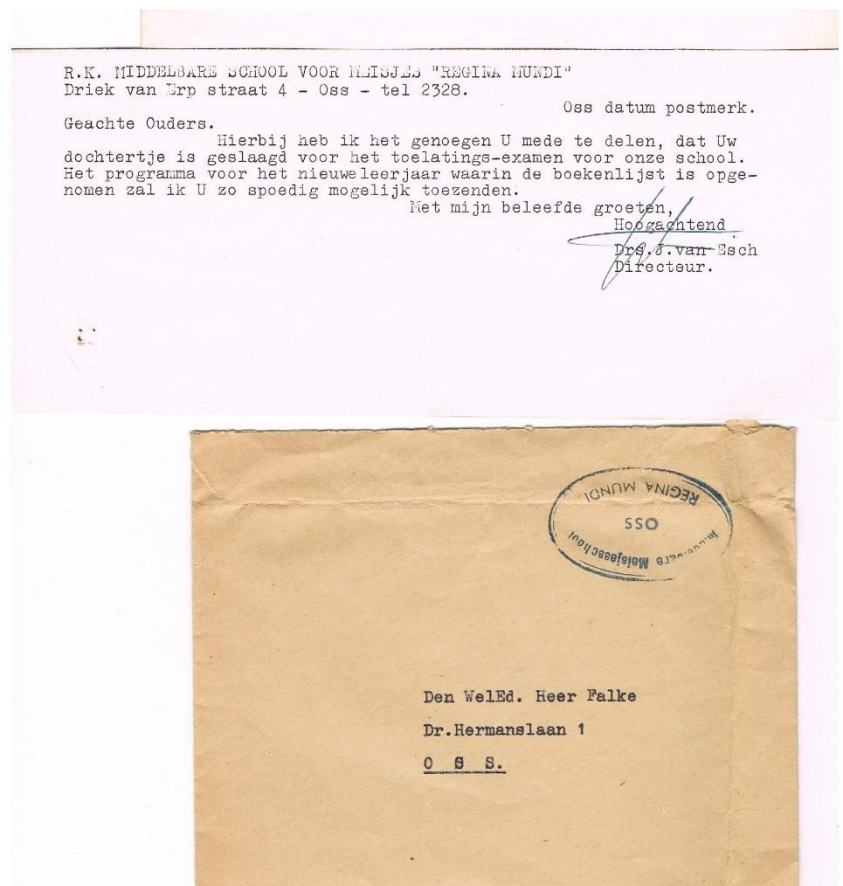
Geert Arts

Denkend aan Regina Mundi

Mijn MMS-jaren gaan van 1954 tot 1960 en dus heb ik nog een jaar doorgebracht op de noodschool aan de Driek van Erpstraat. Hoewel dat een armetierige keet was met buitenruimte van zwart kolengruis stond de MMS in die tijd toch voor een nieuw tijdperk. Geen nonnen, zoals op de nabijgelegen MULO, op die ene na dan: Zr. Henriëtte voor Frans. Zij heeft de overgang naar onze prachtige nieuwbouw maar een jaar doorstaan. Ze paste daar gewoon niet meer. Toen beleefde ik alles als nieuw en vol mogelijkheden, maar terugkijkend valt dat wel een beetje tegen.

Op de noodschool werd

Annemieke Bokhoven terug naar huis gestuurd, omdat zij met een pantalon op school kwam, zonder rok daarover. Dat ging te ver! Wij droegen in die tijd nog een trainingsbroek met rok. De pantalon voor meisjes was net 'n en heel gewaagd. En Meggy de Haard werd zelfs in ons nieuwe gebouw nog naar huis gestuurd vanwege een mouwloos bloesje. Ingezette mouwen, dat was de norm.

KLAS II B. M.M.S. 1957.

Vooraan rijtje: Margje de Vries, Marleen Minerva, Margriet Nieuwehof, Tiny Hammers,
Dien (Annie) Nieuwe, Betsy Berings, Ria Bosmans, Elsie Waagmalers.
Tweede rij: Willy Terhaar, Paulien Tuijthof, Christien Weygen, Henny (Nels) Stok,
Grete Alberg, Ingrid Boonstra.
Derde rij: Greet Jans, Toos Falke, Theda Heldenmann, Nijntje Maasbode-Schneiders,
Hilke Ruyten, Mieke Bokhoven, Maria Tals, Rie Wouters, Gerie Janssen.

Op de nieuwe school liep de conciërge, meneer Hes, altijd met spiedende ogen rond, op zoek naar ongerechtigheden. Hij droeg standaard een lange stofjas, met dezelfde kleur als zijn vale huid. We hebben hem zelden zien lachen.

En natuurlijk staat op mijn netvlies ook meneer Versteylen boven bij de omheining de wacht te houden. Toch is hij voor mij de docent, waar ik veel aan te danken heb. Hij

en meneer Naber, respectievelijk Engels en Nederlands, hebben mij liefde voor taal bijgebracht. Als Versteylen Julius Ceasar voorlas of zelfs zonder boek voordroeg dan zat

je in een theaterstuk en daalde Shakespeare recht je hart in.

Waarschijnlijk ben ik niet de enige die voor hem wel eens een strafwerkopdracht kreeg, waarbij je een gedicht moest leren en komen voordragen. Dat voordragen werd van straf een feestje. Hij nam geen genoegen met opdreunen. Uit alles sprak de liefde voor taal. Nu ik bijna tachtig ben, kan ik de 'duffodils bij Ullswater' van William Wordsworth nog zo te berde brengen!

Maar Versteylen kon je ook laten bibberen!. We hadden in die jaren een klasseboek, waar iedere docent zijn/haar aantekeningen en opmerkingen in zette. De klasseboekhoudster nam het mee van lokaal naar lokaal voor ieder lesuur. Je kon ook een notitie in dat boek krijgen als je je huiswerk niet gemaakt had, zat te klieren in de les of je anderszins had misdragen. Had je in één week drie keer zo'n notitie dan kreeg je een kaart mee naar huis, zo'n zachtgroene in briefkaartformaat. Die moest je dan door je ouders ondertekend weer mee naar school brengen en bij Versteylen inleveren. Ik was veel te vaak de Sjors en had daar mijn oplossing voor gevonden. De handtekening van mijn vader zelf invullen. Die momenten van inleveren staan in mijn geheugen gegrift. De angst voor ontdekking. Later dacht ik "hij heeft het wel geweten", maar vond waarschijnlijk dat ik genoeg gestraft was.

Sommige docenten springen er in mijn herinnering uit. Bijvoorbeeld juffrouw van de Well, die Latijn gaf. Een klein opdondertje met een grote boezem. Daar werden natuurlijk vaak grappen over gemaakt. Maar veel ontging haar, want ze keek altijd over onze hoofden heen.

Juffrouw Ceelen gaf wiskunde. Als ze zich opwond dan kwam het vlammen rood vanuit haar hals omhoog en sprietste ze spettertjes in het rond. Zij werd door ons soms oneerbiedig 'de kalkoen' genoemd.

Amerikaanse gastdocente, mevrouw De Smet, die ons squaredance kwam leren op initiatief van de heer Versteylen (centraal op de foto). Zijn forse postuur zonk in het niet bij die bijzonder lange vrouw.

Een of twee jaargangen hebben we nog een oude wereldvreemde dame gehad met de naam Buitenrust Hetteema van Riet. Zij gaf Duits en verdacht ons ervan dat we bij proefwerken spiekbrieftjes tussen onze kousenbanden verstopt hadden. Dat die kousenbanden al jaren niet meer bestonden was aan haar voorbijgegaan!

Meneer van Ernich, onze gymleraar mag niet ongenoemd blijven. Alle meiden waren dol op hem, maar hij raakte daar niet door van zijn stuk, was naar iedereen vriendelijk en behulpzaam en ging bij al die adoratie echt niet naast zijn schoenen lopen!

En dan de Vuls, meneer Vulsma, die schei- en natuurkunde gaf. Het meest genoot hij als de boel in het honderd liep en 't liefst hielp hij je bij proefjes als hij achter je stond. Dan gingen zijn armen om je heen en hielp hij je handen te doen wat ze moesten doen. Die hulp ging wel meestal naar dezelfde meisjes!

Meneer Suermondt voor tekenen was een buitenbeentje in het docentencorps. Hij was vrij sarcastisch, ook over school. Hij kwam naar school in een soort driewielerauto, eenpersoons, waarvan het dak omhoog moest om uit te stappen. Wat had hij een bekijks!

Wim Janssen, onze muzikleraar, was de zachtaardigheid zelve. Altijd in voor goede ideeën en experimenten. En wat een creativiteit straalde er van hem af.

Misschien vergeet ik mensen te noemen, anderen wil ik niet meer noemen, maar de pater familias krijgt toch ook nu nog een ereplaats, directeur Van Esch.

Hij was nooit zeer nadrukkelijk aanwezig, maar had wel een stevige leiding. Hij kon streng zijn, maar stond altijd open voor ons verhaal. Strak aan de regel, maar waar nodig de uitzondering. Hij had er oog voor als iemand het niet goed maakte en iedereen kon bij hem terecht. En iets in vertrouwen verteld was bij hem veilig.

Je kunt de vraag stellen of wij wat geleerd hebben in die tijd. Herinneringen gaan juist nooit over lesinhoud, maar over wat eruit sprong: de sportdag, het Sinterklaasfeest, het toneelstuk van de 4de jaars, het jaarlijks bal voor klas vier en vijf, waarvoor de jongens van het Titus Brandsma werden ingehuurd.

Van belang is wat je meekreeg, hoe die jaren je gevormd hebben, wie je met de bouwstenen van toen geworden bent.

Zo beschouwd kijk ik met veel plezier, voldoening en soms een beetje heimwee terug. En dat besef was er in zekere zin al heel snel.

Bij ons laatste schoolmoment hadden de vierdejaars voor ons een vrachtwagen geregeld met een open laadbak. We kregen allemaal een grote kartonnen hoed met bloemen toen we plaatsnamen op die laadbak. Zo werden we voor een laatste rit uitgeleide gedaan en op dat moment voelde ik de pijn al van het afscheid. Die plek was ineens niet meer mijn plek.

Ik heb nog drie keer een reünie bezocht. Twee daarvan waren een feest van herkenning, bij de laatste liep ik verloren en besloot ik dat dat ook de laatste was.

Toos met Versteylen

Wel heb van die dag nog twee bijzondere foto's overgehouden, genomen door Gertrud Versteylen, van haar vader en mij en van Paul van Ernich en mij. Dat maakte veel goed van die dag.

1 Toos met Van Ernich

Zo heb ik toch weer even heerlijk rondgedwaald in mijn geliefde Regina Mundi!

Toos van den Broek (Falke)

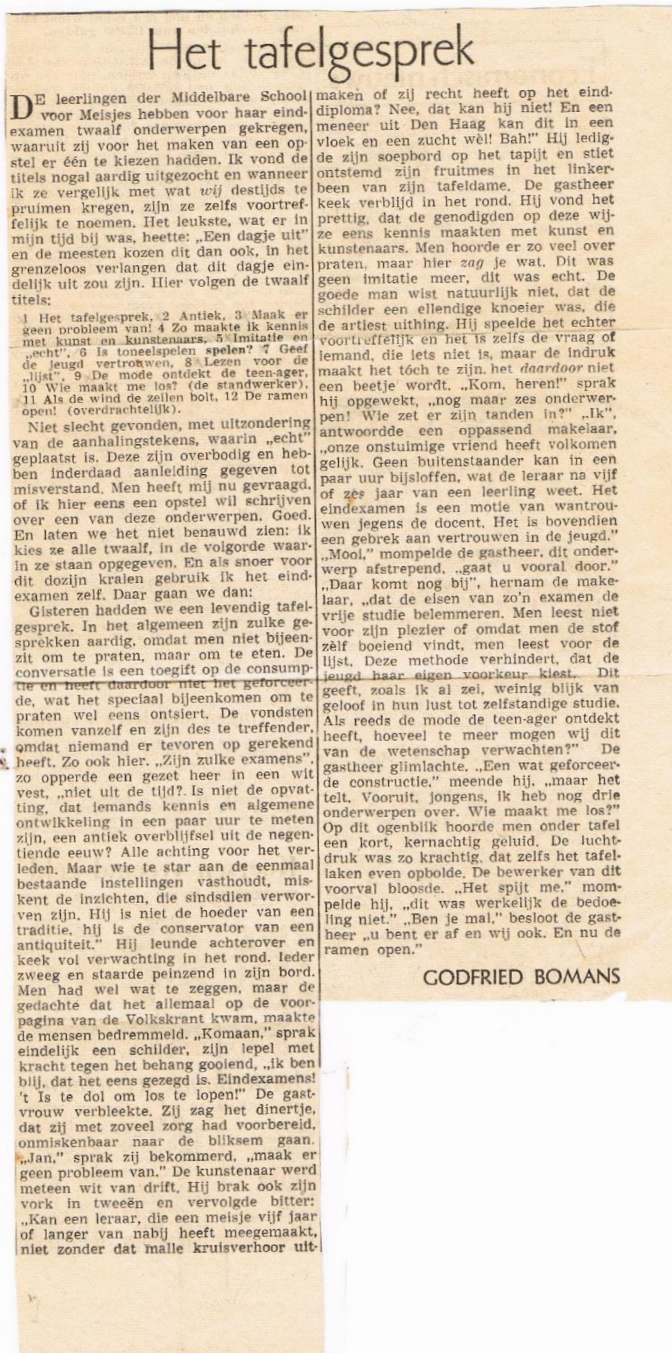
Naschrift door Geert Arts

Een dag na het insturen van bovenstaande tekst stuurde Toos nog een aantal foto's (zie boven) en andere memorabilia. Een aantal daarvan kan en wil ik de lezer niet onthouden.

Allereerst een artikel uit De Volkskrant in mei 1960. Van de hand van de beroemde schrijver Godfried Bomans. Deze had de opsteltitels van de leerlingen van klas V van Regina Mundi onder ogen gekregen. En daar een column aan gewijd.

Blijkbaar ging Bomans de fout in, want de eindexamenkandidaten stuurden een ingezonden brief naar de krant om een en ander recht te zetten.

de Volkskrant van ZATERDAG 21 MEI 1960

Geachte redactie

Natafelen

Wij willen met Bomans graag nog even natafelen omdat het tafelgesprek over de opstellessen voor het MMS-examen ons zo goed bevalen is of liever, wij willen de conversatie, die diende om de consumptie aangenaam te maken, nog eens herkauwen. „Dat is imitatie“, zult u zeggen. Nee, dit is echt, met of zonder aanhalingstekens, ons om het even, daar maken wij geen probleem van. Inderdaad, de titels waren bijzonder goed gekozen, zeer gevarieerd en gelukkig niet zo antiek als die opstellessen, waar u in uw jeugd op moest zwerven. Gelukkig, dat ze de jeugd nu wat meer vertrouwen geven, dat ze ons deze titels durfden voorleggen. Maar het schiet wel, dat we veel gelezen hebben, al is dat tegenwoordig bijna uitsluitend lezen voor de „lijst“, soms helemaal niet plezierig, maar in de hoogste klassen van de middelbare school voor meisjes moet je alle zinnen bijzetten en dan bolt de wind de zinnen dicht. Dit laatste is misschien wat overdreven, want behalve de boeken voor de „lijst“, krijgen we ook nog graag eens de modelblaadjes in, want sinds de mode de tiener ontdekte, zijn die blaadjes bij ons erg in trek. De heer Bomans zal misschien zeggen „dit stukje hebben jullie knap in elkaar gezet, maar toch vergeet je nog een paar titels“. Ja, meneer Bomans, ik weet niet of u een ander opgavenblaadje in handen gekregen hebt, maar wij hebben echt die handwerker niet los mogen maken en ook mochten bij ons de ramen niet open, waarmee ik maar zeggen wil, dat deze titels niet op onze opgavenlijst stonden. Daarom schreven wij u dit briefje en niet alleen daarom, maar ook omdat wij tegelijkertijd eens kennis wilden maken met kunst en kunstenaars want wij vinden u een geweldig kunstenaar.

OBS

Klas V MMS (17 handtekeningen)

„Regina Mundi“

GODFRIED BOMANS

Vervolgens een bijzondere tekst die docent Nederlands in juli 1960 aan zijn eindexamenkandidaten voorlegt. Naber is enkele weken eerder vader geworden. De leerlingen hebben een bezoek gebracht aan hem en zijn echtgenote. En blijkbaar was de band tussen docent en leerlingen dusdanig dat hij een tekst schreef die refereerde aan dat bezoek en de diepe genegenheid voor zijn leerlingen weergeeft. Mét de vragen die natuurlijk horen bij het onderdeel tekst verklaren. Heel bijzonder.

Oss, juli 1960.

Beste Klas V,

Mogen mijn vrouw en ik nog eens opnieuw zeggen, dat we met jullie bloemen en gedichten erg blij zijn?

Anjers, rozen, gedichten van Engelman, wat mooi, welk een "geslaagde" keuze.

Het liefst zou ik het hele gezelschap van binnelijke geefsters een klein half uur

5. toespreken over de voortreffelijkheid van hun smaak en stijlgevoel, tot uiting komende in de keuze hunner gaven, en vooral over de zeer harmonische wijze waarop deze door hen gemaakte keuze en de daaruit blikende voortreffelijkheden zich voegen in het beeld der gezamenlijke geefsters, dat mijn ervaringen mij in de loop van de verstreken vijf jaren voor altijd onuitwisbaar in het geheugen hebben geprent.

10. Ja, het zou heel mooi zijn nu in de klas te zitten, een sigaartje van zijn omhulsel te ontdoen, het omstandig aan te steken en intussen met zorg die woorden te kiezen, waarmee ik jullie het aangenaamst zou strelen.

Ik zou in sommige ogen pretlichtjes zien, benieuwdheid naar hetgeen zou volgen, ik zou een er-eens-voor-gaan-zitten zien zoals men doet voor buitenissig smakelijke hapjes,

15. en ik zou mij door die levendige goodwill gedrongen voelen om het hele arsenaal van woordenschat en zinsverbindingen op zijn voordeligst uit te stallen. Begonnen met een zin, zou ik pauzeren, zoekend naar fraaie voortzetting, mijn best doend op een juiste, tevens welluidende verwoording van een toch wel vermeldenswaard detail, om daarna omzichtig tot een eind te komen dat het geheel zo sierlijk mogelijk afronden zou.

20. Het sigaartje zou intussen wel zijn uitgedoofd en hernieuwd aansteken vergen.

Anjers, rozen, gedichten van Engelman: een sfeer van licht en vriendelijke warmte, een wereld waar men in en uit kan gaan, ruime naar alle kanten, een wereld van niets moeten en alles mogen, van vrij willen en ongedwongen plichtsbeseft.

Ik voel me als in de mooiste uren die we samen doorbrachten. Weet je, hoe vaak ik het

25. bijzonder prettig heb gevonden Jullie les te geven? Het is voor een leraar het mooiste wat hij zich kan dromen: gelukkig te zijn met de les die hij anderen geeft.

Maar het komt wel voor, helaas, en hij komt er ook wel achter, helaas, en het komt hem achteraf wel pijnlijk voor, helaas, dat hij soms alleen zich zelf gelukkig maakt en dat wat voor het geluk der anderen bestemd was, hun harten niet bereikt, misschien niet eens

30. hun oren.

Alle licht wordt echter lichter door het duister eromheen. En lichtend zijn mijn herinneringen aan jullie, vooral die aan de repetities voor sommige zogeheten buitenschoolse activiteiten. Er is nooit een klas geweest, die zo prettig en zo niet-te-ontmoedigen heeft meegewerkt aan wat we zoal ondernamen. Ik dank jullie van harte. Voor de bloemen,

35. voor de gedichten, voor de sympathie, ik dank jullie voor de grote vriendelijkheid om als leerlingen te willen optreden aan Regina Mundi in de jaren dat ik daar leraar was.

Ik wens jullie alle goeds.

Titus Brandsmaplein 2 - Oss

1. r. 1-2 Welke stijlfiguur bespeur je?

2. r. 3 Het woord tussen "... " heeft een bijzondere betekenis. Welke?

3. r. 4-9 Zeg deze zin met eigen woorden.

4. r. 10-19 Welke overeenkomst bestaat er tussen de slotgedeelten van deze drie volzinnen?

5. r. 20 Waardoor zou het sigaartje uitgegaan zijn? Waarom zou dat uitgaan hier vermeld zijn? Motiveer je mening.

6. r. 23 "Hogen" kan duiden op de afwezigheid van verboden, maar ook op een houding van bereidheid tot plichtsvervulling. Welke betekenis heeft schr. hier op het oog? Waaruit maak je dat op?

7. Schr. aarzelt in r. 27 een voor hem zelf minder prettige gebeurtenis aan het papier toe te vertrouwen. Waaruit blijkt die aarzeling?

8. Hoe staat de schr. thans tegenover die gebeurtenis en waaruit maak je dat op?

9. Kon je een gezegde op het gebied der landbouw- en der tandheelkunde, dat op schr. n.a.v. r. 27-30 van toepassing gezocht zou kunnen worden?

10. Onderzoek je geweten n.a.v. de inhoud van r. 27-30. Voel je je schuldig, goed flink schuldig? Fijn, maar vergeet dat dan maar weer.

11. Heb je ooit gehoord van beroepsziekten? Zo nee, pas er dan voor op. Zo ja, beschrijf dan een geneeswijze voor het in r. 1-36 blijkende geval.